

vivat academia

secretariaat: Em. Jacquainlaan 126
1000 Brussel tel. 02/218 68 20 giro 000-0429238-13

verantwoordelijk uitgever: F. Mollet
Kievitsstraat 11, 8020 Oostkamp

verschijnt vijf keer per jaar

nr. 56 mei – juni

berichtenblad van het Verbond der Vlaamse Academics

Het werkingsjaar wordt alweer afgerond. Het centraal secretariaat dankt de bestuursleden voor de degelijke overzichten die het mogelijk maakten een vrij lijvig dossier samen te stellen over de activiteiten van 1985. De verscheidenheid en de kwaliteit van de onderwerpen bewijzen dat het V.V.A. wel degelijk *akademisch*, *multi-disciplinair* en *pluralistisch* is. De participatiegraad van de leden wijst uit dat *saamhorigheid* en *vriendschap* nog twee belangrijke kenmerken zijn.

Als *Vlaamse* vereniging zit het Verbond in het presidium van het overlegcentrum, waar de crisis in de Vlaamse Beweging op dit ogenblik ook sterk voelbaar is. De V.V.A.-afgevaardigde is er de man niet naar om de contacten in het O.V.V. te laten verzanden.

☆☆☆

Dit nummer willen we als 11 juli-nummer opvatten. Zonder bombastische woorden, zonder feestgeluid. Voor de gelegenheid hebben we twee teksten bewaard, één van januari 1986 en één samengesteld aan de hand van gegevens uit mededelingen van de Vereniging van Vlaamse Professoren Leuven (VVPL) en uit informatie toegestuurd door Europarlementslid Jaak Vandemeulebroucke. Uit beide moge blijken dat we zeker nog niet op een punt gekomen zijn om te zeggen: de Vlaamse Beweging moet nu maar rustig louter kultureel gaan doen.

1. Prof. em. R. Senelle, R.U.G.: Herfsttij van Staatshervorming.
2. Enkele doordenkertjes.

Herfsttij van staatshervorming?

Elke regeringsverklaring is een geloofsbelijdenis in de vele heilzame maatregelen die de aantredende bewindsploeg zich, met het oog op 's Lands belang, voorneemt te nemen.

Bepaalde politieke omstandigheden echter kunnen maken dat een regeringsverklaring aan belang wint. Met die van martens VI is dat ongetwijfeld het geval. We hebben in het verleden herhaaldelijk als onze mening te kennen gegeven dat alleen een federaal België enige kans maakt om als staatkundig geheel het jaar 2000 te bereiken. Met klem hebben wij onze bewindvoerders erop gewezen dat elke zgn. koelkastpolitiek het enorme gevaar inhoudt dat de middelpuntvliedende krachten sterker gaan doorwegen dan de federale wil tot samenleven. Er is in dit land geen plaats voor een terugkeer naar het Napoleontische centralisme maar slechts voor het behouden van de noodzakelijke eenheid van het land in federaal staatsverband. Teleurstellend en verontrustend mag het hoofdstuk staatshervorming in de jongste regeringsverklaring dan ook worden genoemd.

Het begint al met een aperte tegenspraak waar gesteld wordt dat in een efficiënte en „doorzichtige” staatsordening een loyale samenwerking tussen een sterk centraal gezag en autonome Gemeenschappen en Gewesten evenals een versterking van de autonomie van de provincies en de lokale besturen noodzakelijk zijn. (...) Decentralisatie door versterking van de autonomie van provincies en gemeenten is een hinderpaal voor de totstandkoming van een federale staatsordening. Er is geen loyale samenwerking mogelijk tussen centraal gezag en regio's wanneer het politieke gewicht van de regio's via de provincies wordt uitgehold. Decentralisatie is een typische bestuursmaatregel in het kader van

een unitair opgevat staatsgezag. De provincie en gemeentebesturen moeten integendeel volledig aan gemeenschappen en gewesten ondergeschikt worden gemaakt. Als politieke lichamen moeten de provinciebesturen verdwijnen. In elke federale staat immers behoort het beleid inzake lokale besturen tot de bevoegdheid van de regio's. Indien de plannen van minister Nothomb in verband met de autonomie van de provinciebesturen worden verwezenlijkt, wordt de staats-hervorming van 1980 een dode mus. Dan zal de kleine maar invloedrijke unitaristische lobby tegen beter weten in zijn slag thuis gehaald hebben, met alle gevolgen vandien. Want het ligt voor de hand dat het blokkeren van de staats-hervorming uit louter financiële overweging en berekeningen vanwege de Franstalige partijen van de meerderheid, een zware hypoteek legt op de toekomst van België.

De door de regering in het vooruitzicht gestelde maatregelen met het oog op de volledige en korrekte uitvoering van de wetten tot hervorming der instellingen van 8 en 9 augustus 1980 bevatten geen enkel belangrijk element. Nochtans werden zowel op het Davidsfondskongres als op de staten-generaal van de Vlaamse Beweging van 26 oktober 1985 duidelijke aanbevelingen geformuleerd om aan oude en te lang aanslepende wantoestanden een einde te maken. De aangekondigde herwaardering van het Overlegkomitee – een komitee dat tot nog toe een flop van formaat was – stemt tot nadenken.

De staats-hervorming – zo heet het verder – zal bestudeerd worden door een Studiecentrum – het zoveelste – samengesteld uit door politieke partijen voorgedragen parlementsleden en experts. Daargelaten dat zo'n studiecentrum blijkens opgedane ervaring veeleer een diepvriezer dan een koelkast belooft te zijn (vier jaar is lang!), is de beleden huiver voor het opnemen van niet-partijgebonden deskundigen opmerkelijk. Objektiviteit en deskundigheid zijn mooie woorden in dit land; ze doen evenwel door de band de regering schrikken.

Toegegeven, door de schuld van de kleine PSC is er geen Constituante. Maar dat vormt voor de coalitiepartijen geen onoverkomelijke hinderpaal om de staats-hervorming resoluut verder te zetten, o.m. door de afschaffing bij *gewone wet* van het huidig financieringssysteem van de deelgebieden, dat voor Vlaanderen een inkomstenderving van ettelijke miljarden per jaar betekent! Het systeem van de dotaties, dat ondoorzichtig en onbillijk is, niet alleen voor Vlaanderen maar ook voor Brussel, dient volledig te worden afgeschaft en vervangen door een systeem van *ris-torno's* op belastingen. Een bepaalde vorm van solidariteit zal uiteraard tussen Vlaanderen, Wallonië en Brussel steeds moeten behouden blijven, maar dan met toepassing van een klaar,

vooraf vastgesteld en voor eenieder aanvaardbaar systeem. In verschillende publikaties zijn reeds wegen aangewezen om de staats-hervorming zonder grondwetswijziging door te trekken bij gewone dan wel bijzondere-meerderheids-wet. Zo zou o.m. een einde kunnen worden gemaakt aan het lachwekkend systeem van de bevoegdheidsverdeling tussen nationaal en regionaal gezag.

Ongewild is de huidige premier die een bekwaam en integer politicus is, de Hamlet van de Belgische politiek geworden. De politieke evolutie immers, en vooral de onwil van de Waalse meerderheidspartijen, hebben Wilfried Martens voor een pijnlijk dilemma geplaatst: een herstelbeleid zonder staats-hervorming of een staats-hervorming zonder herstelbeleid. De pragmatische Vlamingen van de regeringskoalitie hebben de eerste optie gekozen, met alle financiële gevolgen vandien voor Vlaanderen. Hierbij werd uit het oog verloren dat een ernstig doorgevoerde staats-hervorming met effectieve financiële verantwoordelijkheid voor de deelgebieden in aanzienlijke mate tot de sanering van de rijksfinanciën zou kunnen bijdragen. Alleen de toekomst kan uitwijzen of ze aldus het kind met het badwater niet hebben weggegooid.

En nog enkele doordenkertjes

1. Nationaal

Financiële benadeling van de Vlaamse Universiteiten.

I In uitvoering van de staats-hervorming van augustus 1980 is binnen het kader van het huidig grondwetsartikel 59 bis de federalisering of overheveling naar de gemeenschappen MOGELIJK van:

- 1 het postuniversitair wetenschappelijk onderzoek en de ermee verbonden aanmoediging van de vorming van vorsers
- 2 het toegepast wetenschappelijk onderzoek.

II Zonder grondwetsherziening (gewone wet + gewone meerderheid) KAN

- 1 de overheveling van het universitair onderwijs naar de gemeenschappen gebeuren;
- 2 de onrechtvaardige verdeling van de budgetten van onderwijs en wetenschappen omgebogen worden naar een verdeling op basis van objectieve criteria zodat aan elke gemeenschap relatief evenveel middelen toekomen.

De VLIR (Vlaamse interuniversitaire Raad) publiceert al jaren een analyse van de begrotingskredieten van het wetenschappelijk onderzoek telkens onder de titel: „de financiële achterstelling van de universitaire instellingen en van het wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen”. Ter gelegenheid van de formatie van de regering Martens 6 (nov. '85) werd nog een memorandum voorgesteld waarin de jarenlange achterstelling

beschreven wordt als een sociaal-ekonomisch probleem van de hoogste orde, „... want financiële achterstelling betekent niet alleen een verlies van **een paar duizend** arbeidsplaatsen voor hooggeschoolden maar vooral een verlies van een wetenschappelijk potentieel dat voor onze sociale, ekonomische en kulturele ontwikkeling van het hoogste belang is”.

Daarom pleit de VLIR uitdrukkelijk voor een overheveling van de kredieten voor wetenschappelijk onderzoek naar de Vlaamse regering.

Voor het wetenschappelijk onderzoek kregen de Vlaamse universiteiten in 1983 voor 56,1% van de afgestudeerden maar 49% van de wetenschapskredieten wat neerkomt op 2,63 miljard frank **BENADELING**.

Alle Europese landen maken een prioriteit van de ontwikkeling van hun wetenschappelijk potentieel. Door de achterstelling bengelt Vlaanderen aan de staart van de Europese landen. Voor wetenschap en technologie investeert de overheid in de Europese landen gemiddeld 1 procent van het bruto nationaal produkt (BNP); in België is dat 0,68 procent van het BNP maar door de achterstelling is dit 0,56 procent in Vlaanderen tegenover 0,83 procent in Wallonië.

Volgens de VLIR biedt het „meerjarenplan van wetenschapsbeleid” een unieke mogelijkheid om eindelijk de achterstelling te keren. Bovendien gaat het om nieuwe gelden, zodat een bijzondere inspanning ten voordele van het onderzoek in Vlaanderen gemakkelijk kan zonder enige vermindering van de kredieten voor het Franstalige onderzoek.

2. Internationaal

Verdeling E.G.-steun voor universitair wetenschappelijk onderzoek
1979 – 1985 over de Nederlandstalige en Franstalige instellingen (x 1000 Bfr.)

Nederlandstalig		Franstalig		K.M.S	
K.U.L.	77.497	U.C.L.	183.719	K.M.S.	85.289
V.U.B.	43.124	U.L.B.	614.257		
R.U.G.	58.593	Namur	15.532		
I.M.E.C.	2.729	Univ. de Liège	48.408		
U.I.A	21.862	Insttit. Argron. de Gembloux	29.869		
		Fac. Univ. de Mons	24.405		
	203.805		465.190		85.289
	27,1%		61,67%		11,3%

Als we de gelden van de Koninklijke Militaire School buiten beschouwing laten is de verdeling Nederlandstalig – Franstalig als volgt:

Nederlandstalig: 203.805 = 30,46%

Franstalig: 645.190 = 69,54%

Per jaar opgesplitst bekwamen de Vlaamse instellingen de volgende kredieten:

1979: 16,1 mio Bfr. of 20,1% van de kredieten

1980: 23,7 mio Bfr. of 25,1% van de kredieten

1981: 17,1 mio Bfr. of 11,8% van de kredieten

1982: 46,3 mio Bfr. of 45,9% van de kredieten

1983: 23,8 mio Bfr. of 24,3% van de kredieten

1984: 37,9 mio Bfr. of 28,7% van de kredieten

1985: 38,6 mio Bfr. of 35,9% van de kredieten

Zoals reeds uit vorige tabel kon afgelezen worden, brengt dat het totaal op ongeveer 203.805.000 Bfr., d.w.z. 27,1% van de aan België uitgekeerde kredieten tegenover ongeveer 465.190.000 Bfr. voor de Franstalige instellingen, wat ongeveer 61,6% van de kredieten vertegenwoordigt.

Uit: „De Vlaamse universiteiten en de onderzoekskredieten van de Europese gemeenschap” van Jaak Vandemeulebroucke, lid Europees Parlement.

De afdeling Brussel nodigt uit:

4-daagse tocht in oktober, naar de instellingen van het Europees Parlement.

1ste dag: maandag 6 oktober.

vertrek uit Brussel langs Berlaimontgebouw (Europese Commissie), Belliardstraat (Europees Parlement) en verder over Martelingen naar Luxemburg.

Middag in het Europees Parlement op de Kirchberghöhe.

Eventueel bezoek aan het Europees Hof van Justitie, daarna verder naar Straatsburg.

Avondmaal en gezellig samenzijn met Vlaamse Europarlementsleden in het hotel.

2de dag: dinsdag 7 oktober.

's Morgens een bezoek aan het Europees Parlement (fraktievoorstelling, vergaderzalen, bijwonen van openbare zitting).

's Middags heeft men de keuze tussen een geleid bezoek aan Straatsburg of de stad verkennen met zijn vrienden.

's Avonds een gezamenlijke maaltijd met als gastspreker bv. Ferdinand Mosschenross, voorzitter van de Elzass-Lothringischer Volksbund.

3de dag: woensdag 8 oktober.

Een dagje uit in de Vogezen: Höhenstrasse, Schluchtstiege, Colmar, wijnroute, Kaysersberg, Reichenwehr (Riquewahr) met bezoek aan een wijnkelder.

Gezamenlijk avondmaal.

4de dag: donderdag 9 oktober.

Terugkeer naar Vlaanderen over Luxemburg met indien verlangd winkelstop.

Kostprijs: 4.500 bfr. In de prijs is begrepen: overnachtingen en ontbijt in een tweesterrenhotel (tweepersoonskamer met bad), middag- en avondmaal 1ste dag, avondmaal 2de en 3de dag. - de busreis en de uitstappen.

Voor een éénpersoonskamer wordt 1.500 bfr. extra gevraagd door de hotels.

Graag zo spoedig mogelijk contact opnemen met ir. P. Meulemans, Kruisdagenlaan 75, 1040 Brussel, tel. 02/734.25.52.

Bij de voorinschrijving wordt een voorschot van 2.000 bfr. gevraagd. Het saldo in september.

Personalia

Op 24 maart 1986 promoveerde Dr. ir. Jan Melkebeek tot Geaggregeerde voor het Hoger Onderwijs met als openbare les: „Is er een toekomst voor synchrone generatoren met supergeleidbaarheid?” De openbare verdediging van het proefschrift, „Dynamisch gedrag van verzadigde gelijkstroommachines, induktiemachines en synchrone machines bij konventionele en vermogens-elektronische voeding”, had plaats op 27 februari jl. (afd. Gent).
Onze hartelijkste gelukwensen.

Op zaterdag 26 april werd de Heer Michiel Vandekerckhove door de Marnixring gehuldigd voor zijn nooit aflatende ijver voor Vlaanderen en de verspreiding van de Nederlandse cultuur. Hij ontving de erepenning 1985, de hoogste onderscheiding van de Marnixring.

Het V.V.A., en in het bijzonder de afdeling Kortrijk, waarvan Michiel Vandekerckhove bestuurslid is, biedt zijn hartelijkste gelukwensen aan, ook aan Mevrouw Vandekerckhove.

Geboorten: van harte gefeliciteerd!

Barbara, op 28.04.86, derde kindje van Dr. en Mw. Maarten Senepart (afd. Kortrijk)

Geertrui, op 11.05.86, derde kindje van Jacques en Magda Vandist-Verniers (afd. Brugge)

Huwelijken: behouden vaart!

Bruno D'Hondt en Caroline Arickx op 15.02.86, zoon van ir. arch. en Mw. R. D'Hondt. (afd. Kortrijk)

Veerle Wollecamp en Vincent Vandenberghe op 22.02.86, dochter van h. ing. en Mw. M. Wollecamp. (afd. Kortrijk)

Solange Vynckier en Henri Blancke op 19.04.86, dochter van dr. en Mw. W. Vynckier (afd. Kortrijk)

Isabelle Verbeke en Marc Bens op 02.05.86, zoon van lic. H.F.W. Achiël Bens (afd. Kortrijk)

Isabelle D'Hondt en Johan Michiels op 03.05.86, dochter van ir. arch. en Mw. R. D'Hondt (afd. Kortrijk)

Marleen Notebaert en Philippe Van Dorpe op 31.05.86, zoon van dr. Albert Van Dorpe (afd. Kortrijk)

Overlijdens: Ons oprecht medeleven

De heer Cyriel Bergez op 19.02.86, vader van Jean-Marie Bergez (afd. Gent)

Mevrouw Desmet, geboren Anaïs Quicke op 5 juni 1906 en overleden op 15 april 1986, moeder van Vivian en Liesbeth Desmet-Vanden Abeele (afd. Brugge)

**De 59ste IJzerbedevaart: Nu meer dan ooit:
Zelfbestuur, Godsvrede, Nooit meer oorlog,
op zondag 29 juni!
Veel V.V.A.'ers maken er een traditie van.**